

Ved Ladegaardsmøllen, Roskilde. Tegning af Jakob Kornerup, 1859.

Ladegaardsmøllen og Vandhulsmøllen

En af de store, men mindre kendte kilder sprang frem øst for byen ved den nuværende Ternevej. Her lå Ladegaardsmøllen, som især blev gjort folkekendt af forfatteren Gustav Wied, der i romanen *Livsens Ondskab* beskriver den kendte romanfigur Tummelumsens længsel efter den fædrene gård.

Møllen lå ved den nordlige side af den nuværende Ternevej, som frem til midten af 1900-tallet hed Ladegaards Møllevej. Et par af de gamle Ladegaardshuse i bindingsværk og med stråtag ligger stadig på Ternevej, mens møllen og den tilhørende avlsgård brændte i 1878.

Ladegaardsmøllen bestod af to møller, en vandmølle og en vindmølle. Hvis der ikke var tilstrækkeligt med vand, håbede man på, at der var vind nok, så mølleejeren var mindre sårbar over for det skiftende vejr.

Ladegårdsmøllen var i 1800-tallet ejet af Mellerup-familien, og en af deres sønner var antikvitetshandler Hans Otto Hauerberg Mellerup (1835-1932), der angiveligt har været model til Gustav Wieds romanfigur Tummelumsen. Mellerup-familien måtte flytte fra Ladegårdsmøllen til Roskilde i 1883, efter at moderen forgæves havde forsøgt at drive møllen efter sin mands død.

Vandhulsmøllen lå lidt for sig selv vest for Maglekilde og nord for Helligkors Kilde. Den lå ved en stor mølledam, som fik vand fra Blegdams Kilde, Hellig Kors Kilde og Højbrøndskilden. Et nutidigt minde om møllen er vejen Mølledammen, en sidevej til Byvolden. Møllen blev lukket i 1761 og fik ikke nogen betydning for byens industrielle udvikling.